

NARODNA STRAŽA

Broj 35.

ŠIBENIK, 1. listopada 1925.

Godina V.

Dobro nam došao, Hrvatski Kralju!

Preko osam stotina godina čekale su dalmatinske goleti, iz kojih je nikla stara hrvatska država, na dolazak KRALJA svoje krvi, svog jezika, svog plemena — na KRALJA HRVATSKOGA. Uzdisale su pod teškom nogom Turaka, previjale se od boli u živinskoj šapi Mletaka i pod bičem tuđinskog Nijemca u čekanju. Vijekovi su prolazili, rodovi su izumrli, a od koljena do koljena išla je pjesma, išla priča od milošte, draga i sanjiva, da će HRVATSKI NAROD dočekati dan svoje radosti. I kad je mati opremala svog sina za mornara tuđih lađa ili za branioca tuđih gospodara, uvijek je spominjala naš dom, naš kraj, slobodu i naš narod. I djeca nijesu zaboravila materine riječi: duboko u srcu Hrvata tinjao je i plamsao žar ljubavi za slobodu, za narod, za svoj materinji jezik. Pa kad je silništvo tuđih ljudi zgrčilo hrvatske pesti, došli su dani odmazde, došla je praćena krvavom djecom naših majka toliko željena SLOBODA i s njom TI — naš toliko željkovani mladi HRVATSKI KRALJU!

Mnogo su pretrpjeli sinovi naše zemlje. Mržnja tuđina potjerala je s kućnog praga u daleke krajeve desetke hiljada najboljih sinova i kćeri našega naroda. Strašni rat zavio je u crno ruho stare hrvatske majke. Glad i trpljenje ubili su slabašnu djecu, starce i bolnu čeljad. A ovo, što je preostalo, što je živo i zdravo, što je dočekalo dan naše slobode, ide ususret TEBI, pozdravlja TE, blagosivlja i uznosi.

DOBRO NAM DOŠAO, HRVATSKI KRALJU!

Pozdravlja TE Krešimirov HRVATSKI ŠIBENIK. Pozdravljaju TE naša bijela sela, pozdravljaju TE kraljevski Biograd i Knin, naša polja i brdine i naše HRVATSKO MORE. Pozdravlja TE bijel i drag kraj oko Hrvatskog Zadra. Pozdravljaju TE preko dalekih otoka i školja istarski Hrvati. Jer je naš Hrvatski Narod, mučenik od osam vijekova, radostan dočekao da pozdravi u TEBI, predstavniku jugoslavenske države Hrvata, Srba i Slovenaca, zalog svoje velike i sretne budućnosti. Nikad se više ne će povratiti oni nesretni dani, kad su tuđinska djeca za gladnih ratnih godina pokazivala i bacala mrvice hljeba nejakoj hrvatskoj djeci. Nikad se više ne će povratiti dani, kad je pod pritiskom tuđinskog kopita skoro zamirala naša pjesma na ustima našega naroda. Nekadašnji galijot, hajduk od turske sile i prezreni Ščavo, danas pozdravlja TEBE, prvog predstavnika Karađorđeva Doma u našoj slobodnoj domovini, slobodno s našom pjesmom, i kraj TEBE svijetlu prvu kćerku našega naroda, našu HRVATSKU KRALJICU MARIJU.

Dobro nam došla, poslije toliko godina prva, HRVATSKA KRALJICE! Hrvatski

se Narod pozdravljajući *TEBE*, sjeća svojih *Kraljevna Nede i Vekeneg*. Hrvatski Narod gleda u *TEBI* svoju najveću *Majku*. Stoga hrvatske kćeri s dušom punom radosti pozdravljaju *TVOJ* dolazak u ovaj naš pitomi kraj. Sjala *TVOJA* kraljevska diadema na radost čitavog našeg naroda *Hrvata, Srba i Slovenaca*.

DOBRO NAM DOŠLI!

Nek cvijeće Hrvatskih polja i gora pokrije puteve, kojima prođete. Nek pospe naše nebo i naše sunce blagoslov na VAS. Pa kad uđete u kraljevski Beograd, nek VAS naš blagoslov i naše najbolje želje prate. VAS, koji ste danas ljubimci našeg HRVATSKOG NARODA. Živjeli u svoj radosti, a s VAMA i naš mali KRALJEVIĆ, koji će jednom zasjesti na staro prijestolje Hrvata, Srba i Slovenaca.

ŽIVJELO NJ. V. KRALJ ALEKSANDAR PRVI!

ŽIVJELO NJ. V. KRALJICA MARIJA!

ŽIVIO SAV NAŠ NAROD HRVATA, SRBA I SLOVENACA!

D. KRSTO STOŠIĆ:

KRALJ PETAR I. KREŠIMIR VELIKI.

Među prvim gradovima, koje su osnovali Hrvati na moru, spada Šibenik, kao čisto slavenski grad, u kojemu nije bilo romanskog žiteljstva. Pored Nina i Biograda, Šibenik je bio najvažniji grad Bijele Hrvatske. U njemu su Hrvatski kraljevi sudili, vijećali i rado boravili. Bio je s morske strane siguran zbog lučkog konala, a s kopna utvrdom sv. Mihovila (danas sv. Ana), odakle se pružahu tvrđi bedemi u dva traka, tako da su s morem činili trokut. Tako je bio utvrđen naš grad još za kralja Stjepana Držislava (969.-995.). Mora se istaknuti, da je Šibenik u doba domaćih vladara bio doista zgodan kao pristanište narodne mornarice. Pomorski pak duh Šibenika vidimo u čestim borbama sa Genovezima, a osobito s Mlečanima, koji su htjeli biti isključivi gospodari Jadrana. Nije za ništa naša luka bila sjelo gusara za dugo doba.

Najslavnije doba Šibenika za narodnih vladara bijaše za kralja Petra Krešimira IV., zbog koga se i naš grad prozvaao „Krešimirovim“. Krešimir je sin rodoljubnog kralja Stjepana. Majka mu se zvala Hicela, a bila je kći dužda Otona I. Orseola. Obitelj Orseola bila je izagnana iz republike, pa joj je i Stjepan bio zakletli neprijatelj.

Krešimir je IV. kraljevao od 1058.-1073. On se okrunio u Biogradu na moru kraljevskim vijencem. Čin je obavio glagoljaški biskup iz Nina Teodozije. Prisutni bijahu kraljevi vijećnici, župani i bijelo-hrvatski ban Gobjko. Prisustvovao je i Majnard, poslanik pape Nikole II. Poslije toga držalo se u Biogradu i kraljevsko vijeće.

Krešimir je opet podigao moć hrvatske države, koja je počela padati iz smrti slavnog Tomislava. Kralj se osobito brigao, da podigne svoju snagu na moru. Odmah prve godine vladanja uspije mu, da bez povrede vrhovne vlasti Bizanta, koji je bio zabavljen međusobnom mržnjom, postane samostalan vladar u Dalmaciji. Bizant se formalno zadovoljio pridržavajući sebi historijsko pravo, ali su faktično ljudi cara Izaka Komnena bili samo kao neki zastupnici kod hrvatskog kralja. Radi političkih razloga Krešimir je nastojao ući u volju Romanima po dalm. gradovima. Bilo mu je u prilog, što se rodio od duždeve kćeri, te što je bio u rodbinskoj svezi sa Madijevima iz Zadra, jer je ta obitelj davala gradu priore (načelnike). No i sami Zadranji željeli su se osloboditi mletačke vlasti. Kad su se oni zaisto i otcijepili, ubrzo su ih slje-

dili drugi gradovi i otoci. Tako Krešimir pripoji sebi svu Dalmaciju na sjever od ušća Cetine, te Rab, Krk i Osor. Da novi gradovi budu zadovoljni, kralj im ostavi, da sami biraju priore i biskupe i biti samo preko zadraskog priora zastupani kod kralja, a ne preko bana ni preko župana. Malo kasnije pripoji Krešimir svojoj državi i neretvansku oblast sa tri župe, a isto tako otoke Brač, Hvar i Vis. Usporedo s ovim podigla se i kraljeva mornarica. Neretva, koja je bila strah i trepet Mlečanima, sada je stupila u službu hrvatskog kralja. Broj brodova i mornarice znatno se povećala. Hrvati su se na moru domogli stare slave.

Krešimir je bio zadovoljan, pa se prozove „kraljem Dalmacije i Hrvatske“. U darovnici za samostan sv. Krševana u Zadru 1069. kralj zahvaljuje Bogu, što mu je „proširio njegovo kraljevstvo na kopnu i na moru“. Krešimirovo su kraljevstvo bilježile ove međe: Drava, Dunav do utoka Save, Sava do utoka Drine, Drina do Višegrada, od njega do Rame i Neretve, Jadransko more i rijeka Raša. Kako je kralj bio svijestan svoje moći, vidi se po tome, što on zove Jadran „svojim dalm. morem“ a sebe kraljem „po milosti božjoj“, a ne bizantinskog cara. Stoga je pravo, da je povijest nazvala Krešimira „Velikom“.

Krešimir se spojio što uže i sa papom Aleksandrom II, eda dobije što više ugleda i moći kod zapadnih vladara. Da utvrdi mir i napredak u kraljevini, Krešimir je ljubio svoje podanike hrvatskog i romanskog jezika a svoj mudri oprez pokazao je, kad se vodila borba zbog glagolice sa latinskim svećenstvom na saboru u Splitu g. 1060. Iako su bili poprimljeni zaključci proti glagolici, ipak je Krešimir mirovao, jer je znao, da će ona u praksi ostati. Poznati učejak Assemani veli, da su odluke splitskog sabora u Bijeloj Hrvatskoj ostale bez moći, jer su glagolici zaštićivali hrvatski vladari. Dokaz je tome, što su se svi samostani njome služili, kao i biskupi Biograda, Knina i Nina.

Kralj je Krešimir svagdje stavljao mir i red. U tu je svrhu obilazio županije, oblasti i župe. Rado je boravio među podanicima. Oni su ga lijepo častili, gostili i darivali, a on je to kraljevski nagrađivao. On se veselio kad se oslobodio jedne velike pogibelji, kad je Dimitrije Zvonimir, ban koga je on postavio u Slovinskoj, uzeo za ženu Helenu, sestru ugarskih hercega Gejze i Ladislava, koju su Hrvati nazvali „Kraljicom Lepom“.

Krešimir se uvelike zabrinuo, ko-

ga da ostavi za svog nasljednika, jer je imao samo jedinicu Nedu, a i braću mu pomriješe. Odredi pak g. 1066. za svoga vladara ili namjesnika sinovca Stjepana, eda po njegovoj smrti bude mu kraljem nasljednikom.

Iste god. 1066. sakupi Krešimir u Šibeniku vijeće od sedam dalmatinskih biskupa, eda se stvore odluke u crkvenim poslima. Amo dođe splitski nadbiskup Lovro, zadraski biskup Stjepan, hrvatski Rajnerij, trogirski sv. Ivan Ursinski, biogradski Dabro i osorski Petar. Bilo je to uprav na Božić. Stara listina ne kaže, o čemu se vijećalo, ali je vjerovatno bio govor o mejašima jurisdikcije nekih biskupa, i o potvrđi darovština, koje je kralj učinio, kao n. pr. novom samostanu u Rogovima (kod Biograda), u Rabu, sv. Krševanu u Zadru, sv. Tomi u Biogradu i t. d. Šibenik je u ono doba zaista bio doličan grad, da osim biskupa primi veliku kraljevu svitu, komornika, dvorskog djeda, suce, kancelira, bane i vojvode. Uprav na Božić do-

šla je pred Krešimira i Čika, njegova rođakinja iz Zadra, koja je ustanovila samostan benediktinca, iza koga joj ubiše muža Andriju. U taj samostan sv. Marije (traje i danas poslije 1000 godina!) povela je sa sobom i kćer Domnanu. Čika je došla da svom samostanu isposluje „kraljevsku slobodu“ i druge povlastice. Krešimir dočeka rado „milu sestru“ i udijeli joj, što je željela.

Zadnje godine svoga života proveo je Krešimir u miru i zadovoljstvu. Umro je koncem god. 1073. Sahraniše ga u solinskom polju u crkvi sv. Stjepana, koju je sagradila hrv. kraljica Jelena. U njoj su bile grobnice hrv. kraljeva i knezova. U njoj je bio pokopan i Krešimirov otac. Za turskih navala crkva bijaše raskopana a grobnice uništene.

Šibenčani i stanovnici „Krešimirova grada“ smiju se ponositi svojim velikim kraljem, koji je podigao moć svoga naroda i koga povjesničari nazivlju obnoviteljem hrv. kraljevstva.

KRALJ DMITAR ZVONIMIR U ŠIBENIKU

Okolo godine 1080. hrvatski kralj Zvonimir predsjedao u Šibeniku na svečanom skupu dostojanstvenika kraljevstva hrvatskoga, naime na zboru.

Sazivanje tih skupština, u kojima je s plemstvom i sa svećenstvom sudjelovao također puk, slijedilo je obično u sjelju vladarevu t. j. u glavnom gradu ili u gradu druge župe, pak i drugamo, gdje se shodnije činilo.

U skupštini raspravljali su se poslovni odnoseći se na cijelu zemlju, poslovi općeg interesa, stvarali su se zakoni, rješavale raspre; bijahu dakle organ zemaljskog zakonodavstva, upravni i sudbeni.

Mi smo već vidjeli, kako je Petar Krešimir g. 1066. okolišen od cijeloga hrvatskoga i dalmatinskoga višeg svećenstva u kneza Stjepana i druge dvorske dostojanstvenike odabrao bio grad Šibenik, da u njemu drži zbor, a sada eto nasljednik mu Zvonimir čini isto.

Iz tih činjenica možemo zaključiti, da se je grad Šibenik domogao bio osobite važnosti i ugleda, jer je bio postao i državnim i crkvenim središtem, a pošto ne nalazimo, da bi hrvatski kraljevi zalazili u druge primorske gradove, može se kazati, da je Šibenik kao hrvatski grad na moru, bio ako ne sjelo vladačevo, a ono za stalno jedno od najmilijih njihovih boravišta.

Što se je osobito pretresalo na tom zboru listina ne kaže, već uspo- redno spominje, da su uz kralja bili

stožernik Petar, nadbiskup Lovre, Ivan opat sv. Bartula, Dujam načelnik (prieorem), Dabro opat sv. Stjepana, primorski župan Jakov, dvornik Domarad, Vilcina župan zagorski, Ivan kapelan i Dujam podžupan. Valja nam znati, da je kralj Zvonimir nekom prilikom bilo darovao svomu ujaku Stresi neke zemlje oko planine Mosora. Zvonimir naime mišljao je, da su te zemlje kraljevske i da stoga njemu stoji pravo, da radi s njima po volji. Ali zemlje bijahu svojina samostana svetog Petra Gumanjskoga, (a ne kod Solina, kako to navadaju blizu svi hrvatski povjesničari), i kad ih je Stresa silom stao otimati samostancima, pode Petar Crne utemeljitelj i nadaritelj istog samostana u Šibenik pred Zvonimira. (Nam ego statim ivi ad Suinimirum in Subinico). Kad mu ondje dokaza, da je samostan sv. Petra one zemlje kupio, opozove kralj svoju darovnicu, zaprijeti oštro svakome, koji bi se usudio dirati u svojino toga samostana, dapače reče: da je proklet, koji bi ih osvajao: „*maledictionem dedit omnibus, qui eam quiesierint*“.

Ta vijest o Šibenskomu zboru i o prisutnosti kralja Zvonimira na istomu dolazi nam iz glasovite darovnice Petra Crne, sina Gumajga, koji je kako smo od prije vidjeli, bio porijetkom Poljčanin. Udara u oči da pop Dukljanin, kao da se odnosi na tu Zvonimirovu osudu, kad piše: „*Jer kralj (Zvonimir) svih branjaše, zašto ni samo bezpravdno ne posjedaše, tako ni inim ne dadiše.*“

KRALJU ALEKSANDRU PRVOM

*Hrvatica planinkinja vila
K Šibeniku, k moru doletila,
Krešimira vrlug spominjala,
Aleksandra kralja pozdravljala:*

*Nasljedniče oca mučenika,
Petra kralja sretnog osvetnika,
Kosovo si i Gvozd osvetio,
Vijencem slave krunu okitio.*

*S Tobom rodu zora zarudila,
Bijeli danak Slavi navijestila.
Vilin glasi velik danak slave
Jugoslavije mile nam države.*

*Sinu sunce i pred naša vrata!
Uhvatiše kolo do tri brata:
Hrvat, Srbin i s njima Slovenac
Skupa pletu Karadorđu vijenac.*

*Složna braća kolo uhvatila,
Jugoslavске zemlje okupila:
Od Timoka do Jadranskog mora,
Od Triglava do balkanskih gora.*

*Kičeno se kolo razigralo,
Veseli se veliko i malo.
Pjevajući Bogu hvale daju,
Što nas vodi opet k starom sjaju.*

*Veseli se, hrvatski naš rode,
S Aleksandrom vile kolo vode!
Uvijek će te svaka sreća pratit,
Dok se bratac s bratom budeš jatit.*

*Dosad rode tuđ si branič bio,
Za tuđina kralja krv si lio;
Odsle ne ćeš, svoga imaš kralja,
Naše krvi — evo te, pozdravlja!*

*Ljubi njega ko svog Tomislava!
I junak je i pаметna glava!
On je naše i milo i drago,
On Hrvatu ponajveće blago.*

*Jedan rod smo svi južni Slovinci,
Prava braća, jedne majke sinci,
Jugoslavija, naša mati mila
Svojim krilim sve nas zakrilila.*

*Složna braća nove dvore grade,
Krše krče, sade vinograde,
A nesložna stare razgrađuju,
Nit mekotu zemlju obrađuju.*

*Braći složnoj i olovo pliva,
I krš rodi ko što rodi njiva,
A nestoga kada s njom zavlada,
Isto perje tad joj na dno pada.*

*Nek te, rode, bratska ljubav grije!
U ljubavi mir se — snaga krije!
Boj se tada samo dragog Boga,
Ne Latina pa niti ikoga.*

*Vapi, rode, Boga pravednika,
I Iliju starog gromovnika:
Pravdo Božja, zavladaј s našima,
Il ih udri, lle, gromovima!*

*Vilin glas se po brdima ori
Jeka ječi po dolji po gori
Vila vili veselo se javlja
Aleksandra da slavi nazdravlja.*

*Nasljedniče slavnog Svačić kralja,
Hrvatski Te Šibenik pozdravlja!
Hrvati će Srbi i Slovinci
Štitit Tebe kao oca sinci.*

*Aleksandre, Bog Te blagoslovi!
Branit će Te orli-sokolovi.
Svi Slovenci, Srbi i Hrvati
Za dom, za Te, sve će žrtvovati!*

Skitio F. S.

BOŽIDAR ZORIĆ:

HARMONIJE

Večerom, kad srce prirode nemirno kuca, dolazio je slikar Ilija Petrović do pred mirine staroga grada da prelije svoju dušu u to sivo, bijelo kamenje i da osluškuje buntovni protest mora, što je sezalo do grla starome gradu.

Slikar Ilija Petrović je drhtavom rukom pipao bilo prirode i ražarenim očima gledao daleke linije, da to sve skupa u jednom vulkanskom potresu srca baci na papir i platno. Zadrhtala je njegova ruka, kad je uzeo kist i u ekstazi prelio svoju dušu u onu jedva zamjetljivu liniju, što se daleko, daleko u zapadu gubila.

A kad su propale boje zapada, gospodin Ilija je bacio kist i odnio svoju sliku u atelje, gdje ga je čekala mala Ketty, njegova mlada učenica. Ketty je baš dovršavala tehničku stranu jednog početničkog portreta, kad je Ilija ušao u atelje vas zadihan i nemiran te jednom oštrom gestom zapovjedio svojoj učenici da rastvori sve prozore. Postavio je sliku čudnog zapada na stalak i promatrao iz distance svoj rad. Oči su mu bile teške. Čitavo tijelo izgledalo je tako bolno, da su oči male Ketty počele da suze. A onda je Ilija gestom jednog Tvorca raskidao platno i s vlagom u oku otišao na balkan.

Njegova slika nije bila njegova duša. I Ilija Petrović ju je pocjepao.

Sutradan je Ilija Petrović ponovno započeo sliku živog zapada. Do dake tačno je hvatao sve nianse, linije i boje. Hiljadu puta umočio je kist u mekanu boju, hiljadu puta bacio ga daleko od sebe i nijemo zurio u mirine staroga grada i karmin zapadajućeg sunca. A kad je u sebi osjetio dušu svog predmeta, bacio je svoj kist na platno i sa par poteza stvorio sliku.

— Umjetnost je moja duša, moj alter ego — tako je rezonirao Ilija Petrović jednog jutra, kad se vraćao sa izložbe svojih radova. Slika o sunčanom karminu i starome gradu mogla je biti prodana, ali je Ilija nije prodao. Jednostavno ju je darovao. A to se nekako ovako zbililo.

Ilija je pušio svoju lulu i gledao kroz prozor jednu malu životnu epizodu, koja se odigravala pred njegovim očima. Bila je to obična svadva dviju piljarica.

— Gospodine Petroviću . . .

Mekan i tanak glas prekinuo je slikarevo promatranje. Mlada jedna dama je otvarala zastor na vratima ateljea. Ilija je odmah pomislio: Kako je to lijepo, kad ovako zvonak glas izgovara tvoje ime.

— Što gospođica želi? učtivo se uspravio i upitao Ilija.

— Oprostite, htjela sam saznati kako, upravo kada je izrađena vaša slika o gradu i karminu?

Dama je pogledala u vrh svog postocića pa uzdigla svoje sjajne oči k slikaru.

— Dogotovljena je koncem maja. Gospođici se sigurno sviđa? . . .

— To je vaše najbolje djelo.

— Da. Vi pogadate. Ja sam na onom platnu rekao sve. Tamo je moja duša, prelivena u bezbrojnim bojama i linijama. Tu sam ja čitav! — rekao je skoro u zanosu Ilija Petrović.

— Da, to sam opazila.

I dok je dialog tako tekao, ušao je u atelje debeo, ugojen gospodin sa svim odlikama šibera. Ogledao se

po ateljeu te zamolio slikara da mu proda sliku karminastog zapada.

Petrović se malo trznuo.

— Slika je već prodana — rekao je čvrsto. — Evo vidite, vlasnica je ova dama.

— Oh, kako to . . . — htjela je dama reći, ali je na slikarevu licu pročitala njegovu volju.

Debeli gospodin je otišao. Ilija Petrović se okrenuo dami.

— Slika o starome gradu i suacu je vaša, gospođice!

— Da, ali ja je ne mogu kupiti . . .

— Ja vam je poklanjem.

— Zašto!

— Jer hoću da dođe u ruke, koje će vidjeti u njoj sve. Debeli buržuj ne može da shvati moju umjetnost. To može samo meka i podatna duša. A tu imate vi, gospođice! — završio je mekano slikar.

*

Ime slikara Ilije Petrovića je brzo postalo popularno. Dolazili su k njemu novinari i dosadivali ga kojekakvim pitanjima o studiju i sličnom, i sve to je mučilo Iliju. Došao bi i koji tehnički pedant i pitao ga o dimenziji, tehnici, geometriji. A Ilija je uvijek govorio: Umjetnost nije geometrija, nit se duša da stavi u geometriju. Umjetnost je ono daleko od formula, matematika i geometrija: duša.

Jednog dana je Ilija otputovao u München na studije. Poslije boravka od dva mjeseca dana vratio se opet na more. Prolazio je ulicama grada i susreo svoju znanu, koja je čuvala njegovu sliku.

— Vi ste još tu, gospođice Nelly?

— Još . . . A kako je gore, u Münchenu?

— U Münchenu nijesam našao ništa — glasio je njegov odgovor.

A onda joj je počeo pričati o moru. Dugo joj je govorio o moru, suncu i valovima. O bojama i linijama.

Nelly je shvaćala. Bile su to duše, koje je slučaj sreo da ih sjedini u potenciji jedne uzvišene harmonije. Ilija Petrović je počeo raditi na portretu gospođice Nelly. Ona je dolazila u njegov atelje, a on je sve tačkim zanosom hvatao kist, da jednom komadu mrtvog platna poda dušu. Da odulovi materiju i prenese svu svoju dušu na materiju.

Ilija Petrović je stvarao liniju za linijom i davao život i sjaj platnu. Poput svog starog učitelja Leonarda, A kad je portret bio gotov, zamolio je gospođicu Nelly da odnese to živo platno kući.

Nije dozvoljavao da se izloži.

*

A jednoga dana, kad su bagremovi cvali po mirinama staroga grada, a karmin se prosipao po zapadu, Ilija je držao ruku svoje Nelly. Nevidljivi sijač je taknuo njihove duše i usuo u njih dah svijeta, gdje prestaje vulgarnost, a počinje poezija.

Radi promijenjenog programa do-laska Nj. V. Kralja ovaj broj izlazi kao vanredno izdanje, dočim će redovito izdanje izaći u subotu te će donijeti vijesti o Kraljevu dočeku i boravku kao i ostali materijal, koji je iz shvatljivih razloga ostavljen za drugi broj.

ŠTO NE ZNAŠ PITAJ
 universalni informacioni biro
"ARGUS"
 Knez Mihailova ul. 35., tel. 6-25.
BEOGRAD
 (Pasaž Akademije Nauka.)

VINOVE LOZE I VOĆKE

ciepljenje (kalemite) i divljake sve dobro užiljeno u najboljoj kakvoći za jesenju i proljetnu sadnju, preporučuje po „sniženiim cijenama“ iz svojeg ovlaštenog ložnjaka **JANKO ŠARIĆ**, vinogradarsko-voćarski stručnjak, PETROVARADIN (Srijem). Cijenici sa opisom vrsti besplatno.

CIPELE
 od crne ili smeđe teleće kože, domaća izradba Din 155.- od finog crnog boka Din 185.- iz kravljice kože podkivane Din 160.- razaslija velergovina R. Stermecki, Celje br. 17. Slovenija.
 Ilustrirani cjenik sa preko 1000 slika šalje se svakome badava. Uzorke štofova, kamgarna i razne manufakturne robe dobijete 8 dana na ogled. Ako roba ne odgovara i nije odsječena, može se promijeniti, ili pak vratiti novac. Narudžbe preko Din. 500.- šalju se od poštarine slobodno. Zastupnici se primaju. Trgovci engros cijene.

Tko oglašuje, taj napreduje!

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

Hrvatska zadružna tiskara u Šibeniku

prima na izradbu sve zasjecajuće radnje, te je opskrbljena vlastitom knjigovežnicom.

IZRADBA BRZA I SOLIDNA

UMJERENE CIJENE.

NOVE KNJIGE

Vimer dr R., Isus Krist (Život) I. sv., 41 crna i 1 slika u bojama	D 25.—
Mrkun A., Kršćanska Karitas	" 20.—
Plepel L., Dalmatinke (pripov.)	" 5.—
Danica kalendar za 1926	" 12.—
Orlovski kalendar za 1926., vez. u platno, džepni form.	" 10.—
Dr Novák, Franjo Rački u govorima i raspravama	" 35.—
Lončar dr Pavao, Crkva i škola	" 30.—
Šišić F., Historija Hrvata za narodnih vladara	" 175.—
Juras I., Osnovi zemljopisa za I. rzt. sr. šk.	" 16.—
Šiller D., Povijest Hrvata, Srba i Slov. za osn. škole	" 20.—
Zemljopis Kralj. SHS za osnovne škole	" 20.—
Čankar Iv., Sluga Jernej i njegovo pravo	" 10.—
Špoljar Zl., Elem. teorija muzike i pjevanja, 2 izd.	" 10.—

KNJIŽARA NARODNE PROSVJETE
 ZAGREB I, pošt. pretinac 100.

Želite li, da budete obezbjeđeni za slučaj štete od požara, osigurajte Vašu imovinu kod osiguravajuće zadruge

Croatia

Povisujte svoju staru osiguraninu na faktičnu vrijednost.

Za sve upute izvolite se obratiti na poslovnicu potpisanog

VLADIMIR KULIĆ
 — ŠIBENIK. —

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. U LJUBLJANI

VLASTITA ZGRADA
 GLAVNA ULICA 108.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
 TELEFON BR. 16. - NOĆNI 67.

CENTRALA LJUBLJANA.

Podružnice: Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.

Upozoruje sve interesente na svoja tvornička poduzeća:

„Šešir“ d. d., Škofja Loka, tvornica šešira.

„Stora“ d. d., Št. Vid kod Ljubljane, tvornica zavjesa.

Zavod za impregniranje drva d. d., Ljubljana.

„Kristal“ d. d., Maribor, tvornica ogledala i brušenoga stakla.

„Svetla“ d. d., Ljubljana, tvornica žarulja i elektr. materijala.

„Atlas“ d. d., Novi Sad, tvornica pokućstva.